

Nr 377.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående fria resor i vissa fall för personal vid försvaret; given Stockholms slott den 8 november 1946.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla det förslag, om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF.

Allan Vougt.

Utdrag av protokollet över försvarsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 8 november 1946.

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden WIGFORSS, SKÖLD, QUENSEL, GJÖRES, DANIELSON, VOUGT, MYRDAL, ZETTERBERG, NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, MOSSBERG, WEIJNE.

Chefen för försvarsdepartementet, statsrådet Vougt, anmäler, efter gemensam beredning med chefen för finansdepartementet, fråga om fria resor i vissa fall för personal vid försvaret samt anför därvid följande.

Efter därom av Kungl. Maj:t i proposition den 13 februari 1942, nr 61, framlagt förslag bemyndigade riksdagen genom skrivelse den 24 mars samma år, nr 91, Kungl. Maj:t att efter prövning i varje särskilt fall meddela beslut rörande ersättning för resor mellan bostads- och förläggningssort för viss personal vid försvaret. Bemyndigandet gällde personal på aktiv stat ävensom befattningshavare, på vilka militära icke-ordinariereglementet vore

tillämpligt. Det förutsattes att ersättning skulle utgå för av tjänstgöringen föranledda resor enligt billigaste anordning mellan bostads- och förläggningsorten och endast i sådana fall, där tjänlig bostad icke kunde beredas vederbörande å förläggningsorten. Härav följer att Kungl. Maj:t äger begagna sig av bemyndigandet endast i vad avser resor mellan bostads- och tjänstgöringsplats, belägna inom olika administrativa områden.

Med stöd av bemyndigandet förklarade Kungl. Maj:t genom beslut den 3 juli 1942, att Kungl. Maj:t ville, efter därom i varje särskilt fall eller beträffande samtliga å en och samma ort bosatta eller tjänstgörande befattningshavare gjord framställning, meddela beslut rörande ifrågavarande ersättning för resor mellan bostads- och förläggningort. Åtskilliga dylika beslut ha sedermera meddelats av Kungl. Maj:t, i det övervägande antalet fall avseende personal vid flygflottiljer.

Emellertid ha hos Kungl. Maj:t gjorts åtskilliga framställningar om fria resor mellan bostads- och tjänstgöringsplats även i fall som icke rymmas inom det av riksdagen utverkade bemyndigandet. Framställningarna avse beviljande av förmån av fria resor dels till vissa andra personalkategorier än de förut nämnda, exempelvis personal i reserven, personal i arvodesbefattning, vård- och ekonomipersonal samt kontraktsanställd mekanikerpersonal, dels i vissa fall vid resor mellan bostads- och tjänstgöringsplatser, belägna inom samma administrativa område. Till förklaring av att dylika anspråk kunnat framkomma torde här få i största korthet beröras omständigheterna i ett par av fallen. Med stöd av bemyndigandet av år 1942 ha fria resor beviljats i Västerås stad bosatta beställningshavare vid Västmanlands flygflottilj, vilken är förlagd inom Badelunda kommun. Sedan denna kommun från och med den 1 januari 1946 inkorporerats med Västerås stad, föreligger icke längre formellt möjlighet att bevilja den ifrågavarande förmånen. I fråga om centrala flygverkstaden och centrala flygmaterieförrådet i Arboga är läget, att Arboga stads gräns passerar mellan de två anläggningarna på sådant sätt, att formella förutsättningar för fria resor endast äro för handen beträffande vissa kategorier av verkstadens personal men icke beträffande andra kategorier av denna personal och ej alls beträffande förrådets personal.

Över vissa av framställningarna ha efter remiss utlåtanden avgivits av försvarets civilförvaltning, statskontoret, försvarsväsendets lönenämnd och statens sakrevision.

Enligt min mening ha i framställningarna och de däröver avgivna yttrandena anförts giltiga skäl för en omprövning av frågan i vilken omfattning Kungl. Maj:t bör äga medgiva förmån av fria resor mellan bostads- och tjänstgöringsplats. Härvid synes mig anledning föreligga att utsträcka det av riksdagen lämnade bemyndigandet till att avse även andra personalkategorier än personal på aktiv stat och befattningshavare, på vilka militära icke-ordinariereglementet äger tillämpning. Vid Kungl. Maj:ts prövning av omständigheterna bör givetvis, såvitt avser kontraktsanställd personal samt personal anställd enligt kollektivavtal, särskilt undersökas, huruvida icke

redan genom lönesättningen eller eljest genom bestämmelse i kontraktet respektive kollektivavtalet vederbörande tillförsäkrats gottgörelse för resekostnader i här avsedda fall.

Såsom framgår av vad jag förut anfört har även den angivna förutsättningen för reseersättnings beviljande, att befattningshavaren måst bosätta sig utom det administrativa område inom vilket tjänstgöringsplatsen är belägen, i vissa fall visat sig alltför mycket beskära Kungl. Maj:ts möjligheter att medgiva förmånen i fråga. Givet är att behov av fria resor i regel icke föreligger, om bostads- och tjänstgöringsplats äro belägna i samma kommun. Å andra sidan är grunden till att behov föreligger icke den, att en kommungräns skiljer de nämnda platserna åt, utan den, att avståndet mellan platserna är stort. Möjlighet synes därför böra föreligga för Kungl. Maj:t att medgiva fria resor även om vederbörande är bosatt inom det administrativa område, där tjänstgöringsplatsen är belägen. Självfallet bör medgivande till fria resor i dylika fall lämnas med stor återhållsamhet.

Kungl. Maj:t synes hos riksdagen böra hemställa om utvidgning i enlighet med vad jag i det föregående anfört av det tidigare lämnade bemyndigandet. Jag förutsätter härvid, att Kungl. Maj:t skall äga att — därest detta i visst fall skulle vara för kronan ekonomiskt fördelaktigare — i stället för att medgiva kontant ersättning för ifrågavarande resor mellan bostads- och tjänstgöringsplats medgiva anordnande av transporter av avsedd personal.

Åberopande det anförda får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att bemyndiga Kungl. Maj:t att i enlighet med vad av mig i det föregående anförts meddela beslut rörande fria resor mellan bostads- och tjänstgöringsplats för personal vid försvaret.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställen förordnar Hans Maj:t Konungen, att till riksdagen skall avlåtas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Stig Roswall.
